ជីវិតរបស់អង់ទីសតែន
ANTISTHÈNE

(គាត់ធ្លាប់មានថានៈជាសាវ័ករបស់សូក្រាត, ធ្លាប់រស់នៅក្នុងកាលសម័យជាមួយគ្នានឹងប្លាតុង, និងសាវ័កដទៃផ្សេងៗទៀតរបស់សូក្រាត) ។

○

... ពួកសាវ័ករបស់សូក្រាតទាំងអស់គ្នា, បន្ទាប់ពីគ្រូរបស់ខ្លួនបានស្លាប់បាត់ទៅ, បានត្រូវចែកជាបីក្រុមផ្សេងៗគ្នា, ដែលគេហៅថាពួកស៊ីនីក, ពួកអាកាដេមីក, និងពួកស៊ីរ៉េណាអ៊ីក។

អង់ទីសតែនជាមេក្រុមរបស់ពួកស៊ីនីក (កកន ៖ Cyniques ..ពួកមិនសូវខ្វល់ខ្វាយនឹងច្បាប់សុជីវធ៌ម, នឹងសីលធ៌មដែលត្រូវចាត់ទុកថាជាអំពើពុតត្បុត,... នឹងទំនៀមទម្លាប់ នឹងរបៀបរស់នៅសមរម្យនៅក្នុងសង្គមជាតិ អង់ទីសតែនអាចប្រៀបប្រដូចបានទៅនឹងពួកមេបក្សស្នូមនៅក្នុងរឿងបុរាណចិន ...) ។ មានពាក្យនិទានផ្សេងៗគ្នាពីច្រើនស្រទាប់មជ្ឈដ្ឋាន ទាក់ទងនិងក្រុមទស្សនវិទូ ដែលគេហៅថាពួកស៊ីនីក ៖ អ្នកខ្លះបានពោលថា គេបានប្រសិទ្ធនាមឲ្យពួកអ្នកទាំងនេះដូច្នេះ ក៏ដោយសារតែពួកនេះរស់នៅដូចសត្វឆ្កែ ។ អ្នកខ្លះទៀតបានពោលថា គឺដោយព្រោះទីកន្លែងដែលអង់ទីសតែនបានបង្ហាត់បង្រៀន នៅមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីមាត់ទ្វារមួយរបស់ទីក្រុងអាតែ្មនដែលគេហៅថាស៊ីណូសាគ (Cynosargues) ។

អង់ទីសតែន ជាកូនប្រុសរបស់ជនទីក្រុងអាតែ្មនម្នាក់ ដែលមានឈ្មោះថាជាអង់ទីសតែនដូចគ្នា, និងរបស់ស្រីបម្រើម្នាក់ ។ នៅពេលដែលអ្នកខ្លះបានស្តីបន្ទោសឲ្យគាត់ថា ម្តាយរបស់គាត់មកពីស្រុកព្រីស៊ី (Phrygie ៖ ស្រុកអ្នកងារ ឬខ្ញុំកញ្ជះគេ) ...គាត់បានឆ្លើយតបទៅគេវិញថា ៖ « អស់លោកចង់ថាម៉េចក៏បានដែរ; ស៊ីបែលដែលត្រូវជាម្តាយរបស់ព្រះ ...មិនគឺមកពីស្រុកនោះដូចតែគ្នាទេឬ ?? » ។

... មុនដំបូងគាត់មានថានៈជាសាវ័ករបស់វាគ្មិនគ្គរស៊ីយ៉ាស (Gorgias) ។ បន្ទាប់មកគាត់ក៏បានបង្ហាត់បង្រៀនដោយសម័ត្ថភាពខ្លួនឯងអស់មួយរយៈពេល ។ ដោយគាត់មានទេពកោសល្យជាពន់ពេក ក្នុងការបញ្ចេញសំនួនវោហារ... អ្នកផងបានរត់មកពីគ្រប់ទិសទីដើម្បីស្តាប់ពាក្យសំដីរបស់គាត់ ។ កេរ្តិ៍ឈ្មោះដ៏ល្បីល្បាញរបស់សូ

ក្រាតបានប្រទាញទឹកចិត្តរបស់គាត់ឲ្យទៅទទួលមេរៀនរបស់ទស្សនវិទូរម្នាក់នេះ។ នៅពេលដែលគាត់ត្រឡប់មកវិញ ដោយគាត់មានសេចក្តីពេញចិត្តនឹងសូក្រាតខ្លាំងពេកទៅ អង់ទីសតែនក៏បាននាំសាវ័ករបស់គាត់ ទៅបញ្ចូលសាលារបស់សូក្រាតតែទាំងអស់ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះគាត់បានសម្រេចចិត្តថា មិនទទួលវិជ្ជាក្នុងសាលាណាផ្សេងទៀតទេ ។ គាត់មានលំនៅឋាននៅក្នុងផៃពីរ៉េ ... ម្ល៉ោះហើយក្នុងមួយថ្ងៃៗ គាត់បានធ្វើដំណើរចម្ងាយ៨០ស្តាដ (យោជន៍ ?) ដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រេកត្រអាលរបស់គាត់ក្នុងការទៅស្តាប់ដំបូន្មានរបស់សូក្រាត ។

អង់ទីសតែនជាមនុស្សម្នាក់រស់នៅដូចអ្នកសច្ចំ ពោលគឺប្រកបដោយវិន័យតឹងរ៉ឹងជាទីបំផុត ។ គាត់បានបន់ស្រន់ចំពោះព្រះថា សូវឲ្យគាត់កើតរោគឆ្កួតវិញល្អជាជាងនឹងការជាប់ជំពាក់ចិត្តជាមួយនឹងជីវិតស្រើបស្រាល ។ គាត់បានដាក់ក៏រិតបន្តឹងបន្តែងជីវភាពរបស់ពួកសាវ័ករបស់គាត់ជាអតិបរិមា ។ នៅពេលដែលជនម្នាក់បានសួរគាត់ថា ហេតុអ្វីបានជាគាត់ធ្វើដូច្នេះ គាត់បានឆ្លើយថា ៖ « តើពួកពេទ្យហ្មព្យាបាលមិនធ្វើដូច្នេះដែរទេឬ ក្នុងការថែទាំព្យាបាលអ្នកជំងឺ ? » ។

គឺអង់ទីសតែននេះឯង ដែលបានចាប់ផ្តើមពាក់អាវម៉ង់តូឌុប (ពីរជាន់), ប្រកបដោយថង់យាមមួយនិងដំបងឈើច្រត់ ដែលជាសញ្ញាចំបងនិងសម្បត្តិទ្រព្យរបស់ពួកក្រុមទស្សនវិទូស៊ីនីកទាំងអស់... ដែលអនុញ្ញាតឲ្យពួកគេប្រណាំងប្រជែងនឹងព្រះយូពីទើរតែម្តងក្នុងការស្វះស្វែងតណ្ហើមយកសុភមង្គល ។ គាត់បានទុកពុកចង្ការឲ្យវែងធ្លាក់ចុះក្រោម ដោយមិនដែលបានប៉ះពាល់តែបន្តិចបន្តួចសោះឡើយ ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ គាត់ស្លៀកពាក់ដោយរបៀបខ្ជីខ្ជារជាទីបំផុត ។

គាត់មានការពេញចិត្តនឹងចិត្ត នឹងធម្មក្រិត្យាតែមួយមុខប៉ុណ្ណោះ (វិជ្ជាទាក់ទងនឹងផ្នែកសីលធ៌ម) ហើយបានចាត់ទុក វិទ្យាសាស្ត្រអ្វីផ្សេងៗទៀតជារបស់ឥតប្រយោជន៍ ។

គាត់បានយល់ថាសម្បត្តិទ្រព្យដ៏មានតម្លៃថ្លៃថ្នូរជាទីបំផុតនៅលើផែនដីនេះ គឺការគោរពវិន័យសីលធ៌ម ហើយនិងការមាក់ងាយសភាពសំបូរសប្បាយមានបាន ។

ពួកទស្សនវិទូស៊ីនីកទាំងអស់បានរស់នៅក្នុងបែបបទតឹងរ៉ឹង និងមធ្យ័តក្រៃលែង ។ ពួកគេបានរស់នៅដោយបរិភោគតែបន្លែផ្លែឈើតែប៉ុណ្ណោះ ។ ពួកគេផឹកតែទឹកហើយមិនដែលមានការទើសទាល់អ្វីនឹងដេកផ្ទាល់ដោយដី ។ ពួកស៊ីនីកបានអះអាងថា ព្រះជាម្ចាស់មិនដែលត្រូវការចង់បានរបស់អ្វីសោះទេ... ម្ល៉ោះហើយបើកាលណារូបយើងទាំងអស់គ្នាលែងត្រូវការចង់បានអ្វីទាំងអស់ គឺមានន័យថាពួកយើងទាំងអស់គ្នាកំពុងតែខិតចូលទៅជិតក្បែរនិស្ស័យរបស់ព្រះរួចហើយ ។ ពួកគេទាំងអស់គ្នាបានលើកដម្កើងជីវិតកិត្តិយស ក្នុងការមាក់ងាយកិត្តិយស, ទ្រព្យសម្បត្តិ, សេចក្តី

ថ្លៃថ្នូរនិងសេចក្តីចំណោញសុខស្រួលទាំងប៉ុន្មាន ដែលធម្មជាតិឬព្រេងសំណាងបានផ្តល់ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត គឺជាពួកជនព្រហើនកោងកាចមុខក្រាស់គ្មានចេះអៀនខ្មាស់នឹងនរណា ... ដែលគ្មានដែលរារែកឬខ្លាចរអារ ក្នុងការប្រព្រឹត្តអំពើដ៏អាមាស់ថោកទាបជាទីបំផុតដែរ ។ ពួកគេគ្មានចេះស្គាល់ការគួរសម, គ្មានចេះរបៀបសមរម្យ, គ្មានស្គាល់របៀបថ្លៃថ្នូរ ... ហើយមិនដែលយកចិត្តយកថ្លើមនរណាទាំងអស់ ។

អង់ទីសតែនជាមនុស្សមានបញ្ញាខ្ពង់ខ្ពស់ណាស់ ជាអ្នកមានសំដីខ្លឹមសារដែលគេចូលចិត្តប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយជាពន់ពេក, គាត់អាចបង្វិលការពិភាក្សានៅក្នុងសភារបស់គាត់បានតាមចំណង់ ។

គាត់បានសំដែងនូវសេចក្តីក្លាហានដ៏ពិតប្រាកដនៅក្នុងសង្គ្រាម នៅតាណាក្រាដែលនៅទីនោះគាត់បានបញ្ចេញស្នាដៃចម្បាំងរបស់គាត់យ៉ាងគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែង ។ សូក្រាតពេលបានទទួលព័តមានដូច្នេះ ក៏មានសេចក្តីពេញចិត្តពេកណាស់ ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលបន្តិចក្រោយមក ដោយមានមនុស្សម្នាក់បានចោទប្រកាន់គាត់ថា ម្តាយរបស់គាត់មានសញ្ជាតិជាព្រីស៊ី ... អង់ទីសតែនក៏បានឆ្លើយតបវិញថា ៖ « លោកចង់ថាម៉េច ? លោកនឹកស្មានថាមនុស្សដ៏ខ្លាំងពូកែម្លឹងៗ (ដូចខ្ញុំ) ... អាចកើតចេញមកត្រឹមតែពីអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងជនអាត្តែនប្រុស ហើយនិងជនអាត្តែនស្រី តែប៉ុណ្ណោះទេឬ? » ។ ថ្ងៃក្រោយមកទៀត សូក្រាតក៏មិនអាចចៀសវាង មិនស្តីបន្ទោសអង់ទីសតែនបាន ... អំពីសភាពឆ្មើងឆ្មៃរបស់គាត់នេះ ។

ថ្ងៃមួយ ... សូក្រាតឃើញអង់ទីសតែន ចេះតែបង្វិលអាវម៉ង់តូរបស់គាត់ , ដើម្បីឲ្យអ្នកផងបានឃើញអំពីប្រហោងអាវម៉ង់តូនេះ ដែលវាធ្លុះធ្លាយរហែកអស់មួយចំហៀង ។ សូក្រាតក៏បានពោលថា ៖ « ឱ! អង់ទីសតែន អញបានឃើញ អំនួតក្អេងក្អាងរបស់ឯងធ្លាយចេញមកតាមរន្ធអាវម៉ង់តូរបស់ឯងមែនពិត ! » ។

នៅពេលដែលអង់ទីសតែនបានឮ ពួកជនអ្នកទីក្រុងអាត្តែនអួតអាងថា ថាពួកខ្លួនមានដើមកំណើតនៅក្នុងទីក្រុង ដែលគេកំពុងរស់នៅស្រាប់ ... គាត់ក៏បានពោលចំអកឲ្យវិញថា ៖ « រឿងនេះ ក៏វាមិនស្ញូវខុសគ្នាពី រឿងសត្វអណ្តើកនិងសត្វខ្យង ... ពីព្រោះសត្វអណ្តើកហើយនិងសត្វខ្យង វារស់នៅទីកន្លែងកំណើតរបស់វាតែប៉ុណ្ណោះ ...មិនដែលទៅណាឆ្ងាយពីទីនោះទេ » ។

សម័យថ្ងៃមួយ បុរសម្នាក់បានយកកូនរបស់ខ្លួន មកបង្ហាញដល់អង់ទីសតែន

ដើម្បីឲ្យធ្វើជាសាវ័ករបស់គាត់ ហើយក៏បានសួរដល់គាត់ថា ៖ « តើកូនប្រុសរបស់ខ្ញុំត្រូវការរបស់អ្វីនៅក្នុងពេលនេះ ? » ។ អង់ទីសតែនក៏បានពោលតបថា ៖ « គឺសៀវភៅថ្មីមួយ, ស្លាបប៉ាកាថ្មី ហើយនិងក្ដាខៀនថ្មីសំរាប់ឆ្លាក់អក្សរមួយចំនួន » ។ និយាយបែបនេះ, អង់ទីសតែនបានចង់សំដែងឲ្យឃើញថា ដួងវិញ្ញាណរបស់កូនប្រុសម្នាក់នេះ វាត្រូវតែដូចក្រមួនថ្មី ដែលគ្មានទាន់មាននរណាឆូតឬឆ្លាក់ ឲ្យចេញជាសំណាមអ្វីទាំងអស់ ។

★ មានម្ដងគេបានចោទសំនួរចំពោះគាត់ថា របស់អ្វីដែលគួរឲ្យស្រើបស្រាលចង់បានជាងគេបំផុត ?

« គឺ, អង់ទីសតែនឆ្លើយ, លក្ខណ:នៃមនុស្ស ដែលបានស្លាប់ទៅវិញដោយមានសេចក្ដីសប្បាយក្នុងចិត្តទៅជាមួយផង ...» ។

★ គាត់មានទំនាស់ចិត្តនឹងពពួកមនុស្សច្រណែនគេ ...ដែលមានការល្វីងជូរចត់ក្នុងចិត្តជាខ្លាំង ហើយបណ្ដាលឲ្យរីងរៃតែរូបខ្លួនឯង ហាក់ដូចជាធាតុដែកដែលត្រូវស៊ីរបេះរបាញដោយសារច្រែសរបស់ខ្លួនឯងបង្កើត ។ អង់ទីសតែនមានយោបល់ថា ប្រសិនបើគេបង្ខំឲ្យគាត់ជ្រើសរើស, គាត់នឹងជ្រើសរើសយកលក្ខណ:ជាសត្វក្អែកវិញ ... វាប្រសើរគ្រាន់បើជាជាងក្លាយខ្លួនទៅជាពួកមនុស្សច្រណែននិន្ទារគេ គឺដោយហេតុថា សត្វក្អែកយ៉ាងច្រើនណាស់វាហែកចោះតែមនុស្សស្លាប់ ... ចំណែកពពួកមនុស្សច្រណែនគេវិញ ច្រើនតែនាំគ្នាហែកហួរមនុស្សដែលកំពុងតែនៅរស់ ។

★ ថ្ងៃមួយ ជនម្នាក់បាននិយាយប្រាប់គាត់ថា សង្គ្រាមតែងតែបណ្ដាលឲ្យស្លាប់ដល់ជនរងគ្រោះជាច្រើន ។ អង់ទីសតែនក៏បានឆ្លើយតបវិញថា ៖ « ការនេះជាការពិត, ក៏ប៉ុន្តែសង្គ្រាមវាបានបង្កើតឲ្យមានជនរងគ្រោះវេទនាច្រើនជាង ពួករងគ្រោះដែលវាប្រមូលយកទៅ »។

★ នៅពេលដែលអ្នកខ្លះ បានស្នើរសុំឲ្យគាត់រៀបរាប់អធិប្បាយអំពីបុគ្គលភាពរបស់ព្រះ តើមានរូបរាងយ៉ាងណា... គាត់បានឆ្លើយតបវិញថា គ្មានអ្វីដែលអាចមានរូបរាងដូចព្រះនោះទេ... ម្ល៉ោះហើយគឺជាអំពើឆ្កួតលីលាសុទ្ធសាធរបស់មនុស្សដែលចេះតែចង់ស្គាល់រូបព្រះតាមរូបចម្លាក់នានា ...» ។

★★★ អង់ទីសតែន ចង់ឲ្យបុគ្គលម្នាក់ៗគោរពសត្រូវរបស់ខ្លួន ។ ..គឺដោយហេតុថាពួកសត្រូវរបស់យើងតែងតែយល់ពីកំហុសរបស់យើងច្បាស់លាស់ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ បានយកកំហុសទាំងនេះទៅបោះពុម្ពផ្សាយ ។ នៅក្នុងលក្ខណ:នេះ ...ពួកសត្រូវអាចជាគុណប្រយោជន៍ដល់យើង, ពីព្រោះពួកគេបានផ្ដល់លទ្ធភាពឲ្យយើងកែកំហុស ។

★★★ គាត់បានពោលថា គួរគោរពនិងស្រឡាញ់មិត្តភក្តិសុចរិត ជាជាបងប្អូនរប

ស់ខ្លួនឯង , ពីព្រោះថាចំណងដែលចងគ្នាដោយសារកម្លាំងសីលធម៌មវាអាចខ្លាំងនិងជាប់លាប់ជាងចំណងសាច់ឈាម ។

★★★ គេគួរតែមិតនៅក្នុងចំណោមមនុស្សភាគតិច ដែលមានបញ្ញានិងវិចារណញ្ញាណតទល់នឹងមនុស្សភាគច្រើនដែលជាមនុស្សឆ្កួត .. ជាជាងមិតនៅក្នុងចំណោមពពួកមនុស្សភាគច្រើនដែលសុទ្ធសឹងតែជាមនុស្សឆ្កួតដែលតទល់នឹងមនុស្សភាគតិចដែលមានបញ្ញា ។

★★★ ថ្ងៃមួយ គាត់បានឮពពួកជនទុចរិតដែលបានថ្លែងសរសើររូបគាត់ ។ គាត់ក៏បានភ្លាត់មាត់ដូច្នេះថា ៖ « ឱ! ព្រះជាម្ចាស់... តើខ្ញុំមានកំហុសអ្វីទៅបានជាមានរឿងដូច្នេះ ? » ។

★★★ គាត់មានយោបល់ថា ...   ពពួកជនដែលមានបញ្ញាមិនចាំបាច់រស់នៅតាមច្បាប់ទម្លាប់នោះទេ ..ក៏ប៉ុន្តែពួកគេ តែងរស់នៅស្របតាមច្បាប់សីលធម៌តែមួយមុខក៏គ្រប់គ្រាន់រួចស្រេចហើយ ។

★★★...មិនអាចមានរឿងអ្វីៗ ដែលជារបស់ចម្លែក... ឬដែលមានលទ្ធភាពធ្វើឲ្យគាត់ទាស់ចិត្តបាននោះទេ, ពីព្រោះទាក់ទងនឹងរឿងបញ្ហាគ្រប់យ៉ាង ដែលអាចកើតមានឡើងនៅក្នុងជីវិត ... គឺគាត់បានគ្រោងទុកជាមុន នឹងប្រុងប្រៀបរួចស្រេចបាច់អស់ជាយូរមកហើយដើម្បីទប់ទល់នឹងព្រឹត្តិការណ៍ជាយថាហេតុ ។

★★★... គាត់បានពោលថា សេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ ហើយនិងបញ្ញាញាណ ជារបស់តែមួយ , ម៉្លោះហើយនៅលើលោកនេះ គ្មានអ្វីថ្លៃថ្នូរជាងបញ្ញាជននោះទេ (អ្នកប្រាជ្ញ) ។

★★★... សេចក្ដីប្រុងប្រយ័ត្ន ជាកំផែងមួយយ៉ាងក្រាស់ ...ដែលគេមិនអាចវាយបំបាក់បំបែកឬឆ្លងកាត់បាន ។

★★★...មធ្យោបាយដ៏ពិតប្រាកដដើម្បីស្វែងរកសភាពអមតៈរបស់ព្រះ , គឺគេត្រូវចេះរស់ដូចព្រះដូច្នោះឯង ។ ហើយដើម្បីស្វែងរកសេចក្ដីសុខនិងសុភមង្គលនៅលើលោកនេះ ...គេគ្មានត្រូវការកម្លាំងអ្វីក្រៅតែពីកម្លាំងឆន្ទៈរបស់ស្ងូក្រាតតែប៉ុណ្ណោះ ។

★★★...ក្នុងសម័យថ្ងៃមួយ បុរសម្នាក់បានសួរគាត់ថា   តើភរិយាបែបណាដែរដែលគេត្រូវស្វះស្វែងរក... គាត់ក៏បានឆ្លើយតបវិញថា ៖ « បើឯងយកប្រពន្ធរូបអាក្រក់ ... មិនយូរមិនឆាប់ ឯងគង់តែទាស់ចិត្តនឹងរូបនាងជាមិនខាន,... ក៏ប៉ុន្តែបើឯងយកប្រពន្ធរូបល្អ ... ក៏គ្មានរឿងអ្វីគួរអស្ចារ្យដែរ ... នាងនឹងក្លាយទៅសាម៉ញ្ញជនដូចតែគេដូចតែឯង ។

○

★★★...ថ្ងៃមួយគាត់បានឃើញជនកំផិតម្នាក់ (មនុស្សលួចប្រពន្ធគេ) ... កំពុង

តែរត់ប្រាយផាស់ក្រញាំ... អង់ទីសតែនក៏បានពោលថា ៖ « ឱ ! ជនអភ័ព្វអើយ ... ឯងគួរតែចៀសវាងរឿងគ្រោះកាចអស់ទាំងនេះបាន ដោយគ្រាន់តែចាយលុយមួយអូបូលតែប៉ុណ្ណោះឯង (លុយសេនក្រិកដែលមានតម្លៃតិចតួចស្តួចស្តើង ... ប្រហែល១/៦នៃដ្រាក់) » ។

★★★គាត់បានដាស់តឿនក្រុមសាវ័ករបស់គាត់ទាំងអស់ ឲ្យខំប្រមែប្រមូលទ្រព្យធនទាំងប៉ុន្មាន ..ដែលសូម្បីតែមានកើតខ្យល់ព្យុះឬក៏ទូកលិច ក៏គេមិនអាចបាត់បង់ទៅវិញបានដែរ ។

★★★ កាលណាគាត់មានសត្រូវណាម្នាក់ គាត់បានបង់ស្រន់ឲ្យបុគ្គលនោះ មានទ្រព្យសម្បត្តិគ្រប់បែបយ៉ាង លើកលែងតែបញ្ញាញាណតែប៉ុណ្ណោះ ។

★★★ កាលណាជនណាម្នាក់ថ្លែងរៀបរាប់នៅចំពោះមុខគាត់ អំពីជីវិតពោរពេញដោយសោភ័ណភាពនិងសភាពឆ្ងាញ់... គាត់ក៏លាន់មាត់ថា ៖ « ឱ ! ព្រះជាម្ចាស់... ជីវិតបែបនេះ គួរតែមានដល់កូនចៅនៃសត្រូវរបស់យើងទៅចុះ !» ។

★★★ កាលណាគាត់ក្រឡេកឃើញស្រីណាម្នាក់ តែងខ្លួនស្អាតបាតស្រស់ប្រិមប្រិយ ... គាត់តែងតែដើរសំដៅទៅរកផ្ទះរបស់ស្រីនោះមួយរំពេជ ...ដើម្បីកោះហៅប្តីរបស់នាងឲ្យយកគ្រឿងអាវុធនិងសេះរបស់គេ មកបង្ហាញឲ្យគាត់មើល ៖ បើគាត់យល់ឃើញថា របស់អស់ទាំងនេះមានគុណភាពល្អអាចប្រើប្រាស់បាន ... គាត់ក៏អនុញ្ញាតឲ្យស្រីនោះ សំអិតសំអាងខ្លួនបានមួយសេរីទៅចុះ , ដោយហេតុថានាងមានស្វាមីម្នាក់ដែលមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់អាចការពាររូបនាងបាន ។ ក៏ប៉ុន្តែ បើគាត់យល់ឃើញថា គ្រឿងអាវុធទាំងនោះមិនសមរម្យទេ គាត់ក៏ប្តូលយោបល់ឲ្យស្រីនោះដោះគ្រឿងអលង្ការចេញពីខ្លួនទាំងអស់ ដោយគាត់ខ្លាចក្រែងថានាងនឹងក្លាយទៅជាអ្នករងគ្រោះរបស់ជនទីមួយដែលចង់ប្រព្រឹត្តអំពើកំហែងកំហល់ទៅលើរូបនាង ។

★★★ គាត់បានប្រាប់បូរីជននៅទីក្រុងអាតែន ឲ្យទឹមនង្គ័លដោយមិនបាច់ពិនិត្យពិច័យអ្វីទាំងអស់, ដោយយកសេះមកទឹមជាមួយនឹងលា ។ លុះមានអ្នកខ្លះនិយាយមកឲ្យគាត់ថា, ធ្វើដូច្នេះមិនជាការល្អទេ ដោយហេតុថាសត្វលាមិនមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវសំរាប់ព្យួរដីសោះឡើយ ... នោះគាត់ក៏បានឆ្លើយតបវិញថា ៖ « អស់លោកចង់និយាយថាយ៉ាងម៉េចក៏បានដែរ, នៅពេលដែលពួកអស់លោកបោះឆ្នោតជ្រើសរើសពួកចៅក្រម ដើម្បីធ្វើគណកម្មការរដ្ឋាភិបាល .. តើអស់លោកមានបានសង្កេតមើលថាតើពួកអស់លោកទាំងនេះ មានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវដើម្បីធ្វើការគ្រប់គ្រងប្រទេសជាតិនោះឬដែរ ...ឬក៏ពុំមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវនោះទេ ? ... អស់លោកគ្រាន់តែធ្វើការសម្រេចជ្រើសរើសទៅ ... នោះក៏វាជាការចប់គ្រប់គ្រាន់ទៅហើយ ...។

ថ្ងៃមួយ គេបាននិយាយប្រាប់គាត់ថា ប្លាតុងបាននិយាយអាក្រក់ពីរូបគាត់ ។ «

បើអីចឹងល្អហើយ, គាត់ពោល, ខ្លួនខ្ញុំក៏វាមិនខុសពីរូបស្ដេចប៉ុន្មាន ...កាលណាធ្វើគុណដល់គេ ...មានតែគេនិយាយអាក្រក់មកវិញប៉ុណ្ណោះ ។

...គាត់បានពោលថា គឺជាការមួយដែលគួរឲ្យចង់សើចក្រៃលែង, ដែលអ្នកផងខំប្រឹងរើសអង្កាមចេញពីអង្ករ... ខំប្រឹងចែកអំពើល្អជាមួយនឹងអំពើអាក្រក់... ខំប្រឹងដកហូតពីកងទ័ពនូវពួកយោធាឥតប្រយោជន៍ ... នៅពេលជាមួយគ្នាដែលគេពុំបាននឹកគិតដកចេញពួកជនច្រណែននិន្ទាពីសាធារណរដ្ឋសនោះផងសោះ ។

កាលណាមានគេស្ដីបន្ទោសឲ្យគាត់ថា គាត់ចូលចិត្តតែទៅទាក់ទងជាមួយនឹងមនុស្សដែលមានជីវិតមិនល្អ ... គាត់បានឆ្លើយវិញថា ៖ « ចង់ថាម៉េចក៏បានដែរ, តើពួកពេទ្យហ្នឹងទាំងឡាយ មិនទៅធ្វើការទាក់ទងជាមួយនឹងពួកមនុស្សជម្ងឺទេឬ? ... តើពេទ្យទាំងអស់នោះ មានត្រូវឆ្លងរោគគ្រុនពីកាលណា ? » ។

អង់ទីសតែនជាមនុស្សម្នាក់ដែលចេះអត់ធ្មត់ក្រៃពេក ។ គាត់តែងដាស់តឿនពួកសាវ័ករបស់គាត់ទាំងអស់ឲ្យចេះអត់ទ្រាំ ដោយគ្មានសេចក្ដីតក់ស្លុតឬច្រឡោតខឹង ...ចំពោះពាក្យសំដីប្រមាថមើលងាយទាំងឡាយ ដែលអ្នកផងនិយាយប្រាស់ឆ្ពោះទៅលើពួកគេ ។

គាត់បានដាក់ទោសយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើប្លាតុង ដែលគាត់យល់ថាជាបុគ្គលម្នាក់ស្រឡាញ់តែសេចក្ដីរុងរឿងនិងមុខមាត់ ... ហើយគាត់មិនដែលបានខកខានក្នុងការចំអកនិងបន្ដុះបង្អាប់ចំពោះប្លាតុងអំពីរឿងនេះទេ ។

...នៅពេលដែលជនម្នាក់បានសាកសួរគាត់ថា តើគាត់បានចំណេញអ្វីទៅ ដែលបានខំប្រឹងរៀនទស្សនវិជ្ជានោះ ? គាត់ក៏បានឆ្លើយតបថា ៖ « ... គឺដើម្បីឲ្យខ្លួនខ្ញុំមានការទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងរូបខ្លួនឯង ... និងចេះធ្វើអ្វីៗដោយឆន្ទៈរបស់ខ្លួនឯង... នៅពេលដែលអ្នកឯទៀតៗប្រតិបត្តិធ្វើអំពើដូចគ្នា តែនៅក្នុងលក្ខណៈណាដែលមានការបង្ខំតែប៉ុណ្ណោះ » ។

...អង់ទីសតែនតែងតែរក្សានូវមនោសញ្ចេតនាដឹងគុណ ឬកតញ្ញូតាធ៌ម, ជានិច្ចជាកាល, ចំពោះសូក្រាតដែលត្រូវជាគ្រូរបស់គាត់ ។ អ្នកខ្លះថែមទាំងបានពោលថា គឺអង់ទីសតែននេះឯងហើយ ដែលបានសងសឹកសេចក្ដីស្លាប់របស់សូក្រាត ។ គឺដោយហេតុថា មានមនុស្សជាច្រើនធ្វើដំណើរមកតាំងពីចុងស្រុកនៃប៉ុង-អឺកស៊ីន (Pont- Euxin) គ្រាន់តែនៅក្នុងគោលបំណងចង់ស្ដាប់ពាក្យទូន្មានរបស់សូក្រាត ។ អង់ទីសតែន ក៏នាំពួកអ្នកទាំងនេះឆ្ពោះទៅរកផ្ទះរបស់អានីត ... ដោយពោលថា ៖ « សូមអស់លោកមើលចុះ, បុគ្គលនេះមានបញ្ញាជាងសូក្រាតឆ្ងាយណាស់ ... គឺពីព្រោះរូបគាត់នេះហើយដែលបានចោទប្រកាន់សូក្រាត » ។ ការនឹករឭកឃើញដល់សូក្រាត ក៏បានធ្វើឲ្យមហាជននៅទីនោះ មានសេចក្ដីរំភើបញាប់ញ័រជាពន់ប្រមាន

...ពួកគេក៏បានដេញអានីតឲ្យចេញពីទីក្រុងនោះជាប្រញាប់ ។ ពួកគេក៏បានចាប់ខ្លួនឈ្មោះម៉េលីត ...ដែលជាអ្នកបានចាប់ទោសអូសដំណើរដល់សូក្រាតផងដែរ ...ហើយក៏បាននាំយកជននេះទៅពិឃាតចោល ។

...អង់ទីសតែនបានធ្លាក់ខ្លួនឈឺ ..ដោយមានរោគរបេងធ្លាក់ឈាម ។ ពេលនោះគេហាក់ដូចជាដឹងថា ចំណង់នៃការរស់នៅតទៅទៀត... បានធ្វើឲ្យគាត់សុខចិត្តជ្រើសរើសយកជីវិតមួយសោះកក្រោះ ប្រកបដោយជម្ងឺរ៉ាំរ៉ៃ ... ជាជាងយកសេចក្ដីស្លាប់ភ្លាមៗ ។ ពីព្រោះ ឌីយ៉ូសែន (ឡឺស៊ីនីក) ... ដែលត្រូវជាសាវ័ករបស់គាត់... ថ្ងៃមួយបានចូលក្នុងបន្ទប់របស់គាត់ ដោយកាន់កាំបិតស្នៀតមួយលាក់ក្នុងអាវម៉ង់តូ ។ ពេលនោះ អង់ទីសតែនបានពោលថា ៖ « ឱ! តើនរណាទៅហ្ន៎ ... ដែលអាចជួយរំដោះរូបខ្ញុំឲ្យផុតពីសេចក្ដីទុក្ខបាន » ។ ឌីយ៉ូសែន ក៏ទាញកាំបិទស្នៀតរបស់ខ្លួនចេញមក ហើយពោលថា ៖ « គឺអានេះនែហ៏លោកគ្រូ ! » ។ « – អញចង់រំដោះខ្លួនអញពីសេចក្ដីឈឺចាប់ , អង់ទីសតែនពោលទៅកាន់ឌីយ៉ូសែន, មិនមែនចង់រំដោះខ្លួនឲ្យផុតពីជីវិតនោះទេ ។

អង់ទីសតែនទំនងដូចជាបានអួតអាងថា អ៊ែរគូល (ព្រះអាទីទេពនៃកម្លាំង) ... ជាគ្រូរបស់ពួកស៊ីនីក។ ពីព្រោះអ្នកកវីអូសូន ...នៅក្នុងកំរងកំណាព្យរបស់ខ្លួន ..បានប្រគល់ពាក្យសំដីទៅឲ្យអង់ទីសតែនដូច្នេះថា ៖

Inventor primus Cynices, ego quoe ratio istàc
Alcides multò dicitur esse prior
Alcidà quondam fueram doctore secundus ;
Nunc ego sum Cynices primus etille Deus.

❑ ❑

❑